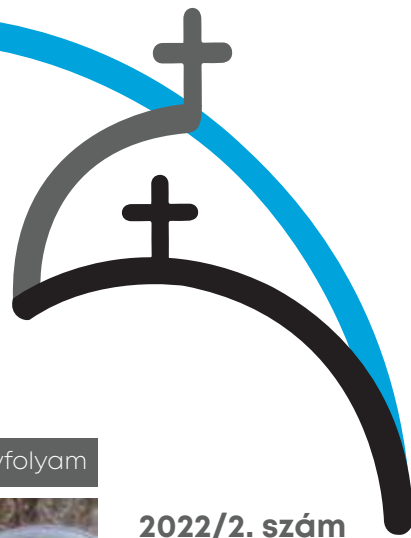

ESZTERGOM - BUDAPEST

Hit • Remény • Szeretet

NYÁR

Az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye negyedévenként megjelenő lapja – 20. évfolyam

2022/2. szám

„Az utolsó leheletünkig papok maradunk”
Pap- és diakónusszentelés Esztergomban

Igazságosság
és irgalmasság

Karizmák Ünnepe
Máriaremetén

Ima a békéért

Katonai zarándoklat
Lourdes-ban

Aranybulla 800

Kamarakiállítás nyílt
Esztergomban

A VILÁGNAK KRISZTUS KELL

Ennek az előszónak talán azt a címet is adhatnám, hogy „beköszöntő” – megújult ugyanis egyházmegyei újságunk, immár új formában és kissé más tartalmi elvek alapján szerkesztve kerül a hívő közönség kezébe. Szeretettel ajánlom minden kedves Olvasónak!

Ez a megújulás az egyik látható következménye annak, hogy az Eucharisztikus Kongresszus óta érezzük a Lélek megújító erejét egyházmegyénk működésében, és talán annak is, hogy föllélegezhetünk a Covid-járvány éveitől.

Idén Pünkösdkor olyan sokan voltak az Esztergomi Bazilikában, mint sok-sok éve egyetlen alkalommal sem. Úgy tűnik, hogy valami megmozdul az emberek szívében, újra megérezzük azt, hogy még a vallási életünk, még az istenkapcsolatunk sem pusztán én-te kapcsolat az Istennel, hanem egyben közösségformáló erő is. De hát ez nem is lehet másképpen, hiszen a kereszténység közösségi vallás.

Az Egyházzól azt valljuk – és azt tanította a második Vatikáni Zsinat is –, hogy Isten népe. Igen, mi vagyunk a megújult választott nép, amely szövetségi viszonyban van a Mindenhatóval. Amikor Jézus Krisztus velünk akarja járni a történelem útját, akkor minket mint szövetségeseit küld a világba. Azt akarja, hogy folytassuk az Ő küldetését.

Hogyan tesszük ezt ma?

Ha körülnézünk a világban, sok mindent látunk. Néha aggasztó fáradtság jeleit, néha olyan statisztikákat, amelyek elgondolkoztatnak minket – ugyanakkor azt is látjuk, hogy a világnak Krisztus kell.

Látjuk azt, hogy nagyon sok a depressziós, a céltalan, az útkereső ember, vagy akár olyan is, aki nem keresi az utat, mert már azt sem tudja, hogy neki valahová tartania kellene... Hozzájuk is szól az Egyház küldetése, és így a mi személyes küldetésünk is.

Ennek a küldetésnek a példáját láthatjuk „szemléltető oktatás” gyanánt minden évben Máriaremetén, a pünkösdhétfői Karizmák Ünnepe. Amikor összegyűlünk a templom parkjában, és egyházközségek, egyházi mozgalmak, intézmények, lelkiségek, szerzetesrendek bemutatják mindannyiunknak munkájukat és életüket. Gyakran már ott, a helyszíni beszélgetésekből eligazítást találunk egyesek a saját problémáikban, míg mások barátokra, ismerősökre lelnek, olyanokra, akikkel együtt kereshetik a megoldást. Azt hiszem, hogy közösségi életünk megújulása tesz minket alkalmassá arra, hogy meghívó és befoga-

dó közösségek legyünk és így teljesítsük a küldetésünket a világ felé.

Ebben a munkában különleges szerepet és hangsúlyt kap az idén a plébániák megújulása. 2019-ben, részben az *Újraépítve* című könyv alapján is, *mindenütt* megkezdtük a plébániái megújítás folyamatát. Persze a lehetőségeknek megfelelően, nem valamiféle „merek séma” szerint. Most, a püspöki szinódusra készülve újra fölvetettük ezeket a kérdéseket, kétszer is összehívtunk egyházmegyei szintű szinodális találkozót.

Nagyszerű alkalmak voltak ezek, mert az ötletek, amelyek egyik vagy másik plébánián felvetődtek, összetalálkozhattak más-más közösségek tapasztalataival. Fontos, hogy az egyházközségeink, a családközségeink, a mozgalmaink egymással tapasztalatot is cseréljenek.

Ebből is fejlődik, ebből is bontakozik az a plébániái megújulás, amiért évtizedek óta mindnyájan dolgozunk. Örömmel áldom meg az újabb és újabb közösségi házakat, közösségi termeket, amelyek a plébániákon létesülnek. Mostanra egy hosszú folyamat vége felé tartunk, és azt látom, hogy nemcsak a plébániái közösség örül ezeknek a termeknek és házaknak, hanem már helyük van azokban olyan programoknak is, amelyek liturgián kívüliek. A liturgia a csúcspont és a forrás, de ezekben a házakban már egy kicsit profánabb „összefüggésben” is találkoznak egymással a plébániái közösségei, tagjai, és segíthetik egymást nagyon sok élethelyzetben.

Adja Isten, hogy a falak, az épített struktúrák az életben is kifejtsék azt a hatásukat, amire létesültek.

Azt hiszem, hogy a közösséget, a közösségi összetartást, egymás támogatását és a tapasztalatok cseréjét szolgálja az *Esztergom–Budapest* című újság is, amit most megújult formában, nagy örömmel adok minden Olvasó kezébe.

Isten áldja meg egyházmegyénk munkáját, Isten áldja meg a folyóirat új szerkesztőségét és minden kedves olvasóját!

+ Erdő Péter

AZ UTOLSÓ LEHELETÜNKIG PAPOK MARADUNK Pap- és diakónusszentelés Esztergomban

Három papot és két diakónust szentelt június 18-án, szombaton az Esztergomi Bazilikában Erdő Péter bíboros. Az eseményen a Főegyházmegye jubiláló papjai is jelen voltak.

A Főpásztor áldozópappá szentelte Bársony Árpád, Farkas Ferenc Ákos és Szűcs Bálint Géza diakónusokat, illetve diakónussá Faragó András és Héray Márton (FSO) akolitusokat.

A Főegyházmegye jelentős ünnepén megtelt hívekkel a Nagyboldogasszony és Szent Adalbert-főszékesegyház, az egyházmegye papsága összetalálkozott a szentelési oltár körül.

Szentbeszédében Erdő Péter bíboros hálát adott Istennek a papságért, az egyházi rend szentségéért, amelyet – mint fogalmazott – Krisztus Egyházának ajándékozott. „Hálát adunk – folytatta a Főpásztor – egyházmegyénk új papi és diakónusi hivatásaiért. Azért, hogy a legnagyobb történelmi ellenszélben sem alszik ki az a láng, amit a keresztény hit első hirdetői és a szentségek első kiszolgáltatói hazánkban is fellobbantottak.”

A Bíboros köszönetet mondott a jubiláns papok szolgálatáért, akik közül többen ma is fontos papi feladatokat látnak el és „akár még nyugdíjasként is gyakorolják azt a szent rendet, amit valamikor a felszentelésben kaptak”.

Szentbeszédében Máté evangéliumából idézte a jézusi figyelmeztetést azzal, hogy az „különösen is hozzánk szól”: senki nem szolgálhat két úrnak, Istennek és e világ szellemének. A Krónikák második könyve – folytatta a Főpásztor – arról beszél, hogy Júda és Jeruzsálem népe elhagyta Isten templomát és a bálványokat kezdte imádni. „Isten prófétákat küldött hozzájuk, de nem hallgattak rájuk. Ekkor lelke leszállt Zakariás főpapra. A főpapot ezért prófétai bátorság töltötte el. Kiállt a nép elé és szemükre vetette, hogy elhagyták az Urat. Emiatt a király parancsára megkövezték a templom udvarán.”

Erdő Péter hangsúlyozta: a hajdani főpap tudott választani és különbséget tenni jó és rossz között, Isten igazsága és a világ elvárásai között.

„Krisztus mai papjainak is fel kell készülniük arra, hogy nem térhetnek ki hivatásuk prófétai feladatai elől” – figyelmeztetett, így folytatva:

a papok nem szokványos, nem kényelmes, nem magától értetődő életre vállalkoznak.

„Az örömhír pedig, aminek hirdetését Krisztus ránk bízta, ma is ostobaságnak és botránynak hangzik, akár csak Szent Pál idejében. Mert Krisztus feltámadását hirdetjük, és azt a biztos reményünket, hogy ha Őt hittel elfogadjuk és szeretettel követjük, akkor mi is az örök életre és az örök boldogságra jutunk.”

Sokszor provokatív módon „kérdézik tőlünk, hogy a mindennapi élet, a politika, a gazdaság egy-egy kérdésében mi a véleményünk, vagy éppen miért nem szólunk hangosabban. Mások testi orvost, pszichológust, vagy esetleg ideggyógyászt keresnek a személyünkben. Pedig a sok szép és fontos hivatás közül kiemelkedik az evangélium hirdetése a főlszentelésben kapott kegyelem segítségével, a Lélek erejében” – fogalmazott a Bíboros.

Ha a „nagy zajban”, a „szűrt és nem mindig barátságos szempontok szerint ellenőrzött digitális világban” sürgeti valaki, hogy a papok miért nem „elég ügyesek, aktívak, rátermettek”, vagy legalábbis miért nem látszanak olyanok, akkor a válasz az: „fontos a kommunikáció legújabb eszközeit is használni, de a mi üzenetünk még nagyszerűbb. Feltámadt Krisztus. Örökké élhetünk és részesülhetünk az Ő boldogságában”.

Erdő Péter bíboros felidézte: hajdan a lelkivezetést, a tanácsadást szent életű remeték, szerzetesek végezték, akik gyakran nem is voltak pappá szentelve. A papok viszont, a presbiterek, a közösség vezetői, de egybegyűjtői, szervezői is, ők mutatják be Krisztus személyében az eucharisztikus áldozatot. Feloldozzák a bűnököt a szentgyónásban és valamiképpen tanításukkal is különleges kegyelmi erőt sugároznak, vagyis a prófétai küldetést teljesítik.

„Csodálattal tapasztalom minden pap személyében ezt a prófétai méltóságot. Idős vagy fiatal, pályakezdő vagy haladkló paptestvértől is kaptam már olyan eligazítást, amely számomra különös kegyelmet jelentett. Tehát mindig, az utolsó leheletünkig papok maradunk. Aki járt papi temetésekben az megtapasztalhatta, hogy egy-egy jó pap szinte még holtában is pasztorál” – fogalmazott Erdő Péter.

A szentelés előtt állókhöz fordulva a főpásztor arról beszélt: az Eucharisztikus Kongresszuson „megérezte, hogy a Szentlélek nem hagyta el az Egyházat, Krisztus életünk és reményünk középpontja”, a papi küldetés tehát nélkülözhetetlen a világ számára. Ez pedig – szögezte le – már itt a földön minden nehézség ellenére is nagy örömet jelent és képes arra, hogy „bennünket, papokat közösségé forrasszon össze. Ezért olyan fontos, hogy ilyenkor egyházmegyénk papsága összetalálkozik itt, a szentelési oltár körül. Tiszteljük egymásban a prófétát és Krisztus megjelenítőjét! Tartsunk össze baráti és testvéri szeretetben a mindennapokban! Akkor megtapasztaljuk, hogy a krisztusi küldetésben ajándék és kegyelem az egész életünk” – zárta szentbeszédét Erdő Péter bíboros.

Fotó: Csapó József

Fotó: Csapó József

Szűcs Bálint Géza

Farkas Ferenc

Bársony Árpád

SZŰCS BÁLINT GÉZA: Ha ezerszer csípne meg az Úr, ezerszer mondanék igent

A négygyermekes budapesti katolikus családban nevelkedett, nemrég áldozópappá szentelt Szűcs Bálint Géza életútja egyházi alap- és középfokú iskolákon keresztül vezetett a Pázmány Péter Katolikus Egyetemre, majd onnan az esztergomi szemináriumba. A fiatal áldozópap a terézvárosi Avilai Nagy Szent Teréz-templom közösségéhez tartozik, lelki atyja Horváth Zoltán István plébános.

„Horváth Zoltán atya vetette fel még egyetemista koromban, hogy nincs-e kedvem a hitoktatáshoz, így, miután elvégeztem az egyetemet, nála helyezkedtem el hittanárként. Három év múlva már hat állami iskolában tanítottam Budapesten, az elsőtől a tizenkettedik osztályig” – idézte fel Szűcs Bálint atya. Nem volt ugyanakkor elégedett ebben az időszakban, úgy érezte: nem teljesedik ki ebben a tevékenységben, nem találja a helyét: „Ekkor volt az életemben egy kisebb krízis, amikor nem tudtam rájönni arra, hogy mi az én utam. Aztán az egyik hittanórára készülve lapozgattam a Szentírást, és megakadt a szemem a Márk evangéliuma 8,35-ön: Aki meg akarja menteni életét, elveszíti. Aki elveszíti értem és az evangéliumért, az megmenti életét. Egyből megértettem, hogy ez mit jelent. Istenélmény volt ez számomra, elborított a békeség, a nyugalom, kitisztult a fejem. Ezt a szakaszt választottam később papi jelmondatomul is”. Egy év töprengés, gyötrődés következett azzal kapcsolatban, hogy biztosan jól értelmezem-e az utamat –

mondta a fiatal pap, aki a családjának nem szolt terveiről és a kétségeiről, de közeli barátait beavatta. „Ők sok mindent visszatükröztek felém. Különösen a lelki atyám segített sokat. Persze nem úgy, hogy a papság felé mozdított, hanem egyértelművé tette: így vagy úgy, de válaszolnom kell a meghívásra, a megszólításra.”

Sok ima és beszélgetés után végül eldöntötte, hogy beadja jelentkezését az esztergomi szemináriumba. A hosszadalmas hivatástisztázó töprengés gyümölcseről szólva most, évek múltával úgy fogalmazott: ha ezerszer csípne meg az Úr, ő ezerszer mondana neki igent, „mert nagyon látom, hogy tényleg ez az én utam, tényleg otthon érzem most magam a világban.”

Szűcs Bálint, teológiai előképzettsége és hitoktatói gyakorlata miatt, Erdő Péter bíboros döntése értelmében három év alatt végezhetette el a szemináriumot. A főpásztor maga szentelte diakónussá tavaly december 11-én a terézvárosi Avilai Nagy Szent Teréz-templomban.

„A diakónusszentelés előtt inkább azt éreztem, hogy onnan már nincs visszaút. A papszentelést viszont már nagyon vártam, olyasféle izgalom volt bennem, mint amikor valaki a születésnapját vagy a karácsonyt várja, és visszszámol, hogy hány nap van még hátra. Ez jófajta izgalom volt, félelem nem volt bennem.” – idézte fel a fiatal pap, aki első miséje előtt a szentmiseáldozat bemutatását várta a legjobban.

FARKAS FERENC:

Nekem azt kell tennem, amit Jézus tett

A kétgyermekes budapesti családban felnőtt Farkas Ferenc a piaristáknál érettségizett, majd utána rögtön jelentkezett az Esztergom-Budapesti Főegyházmegyéhez. A szeminárium első két évét Esztergomban végezte el, majd Erdő Péter bíboros a teológiai ciklus tanulmányainak elvégzésére Rómába küldte. A fiatal pap hatodik diakónusi évében tért haza, és a Pestszentlőrinci Főplébánián szolgált tovább.

„Viszonylag korán, már néhány éves koromban elkezdett érlelődni bennem, hogy a hivatásom is az Egyházhhoz kötődik majd: papnak készültem, mindig éreztem az Istennek azt a jelenlétét, ami hívást, meghívást is közvetített felém” – beszélt a kezdetekről Farkas Ferenc atya.

A papi hivatás szerinte misztérium, „egy titok, amire az ember valahogy próbál válaszolni, és a helyes válasz megtalálása az, ami a valódi nehézséget okozza.” Ez Farkas Ferencnek is kihívást jelentett, de mire érettségi előtt állt, már megérlelődött benne a végleges elhatározás, hogy a szemináriumban folytatja. A döntésre – úgy érzi – Isten készítette fel.

Pappá szentelését eddigi életútjának beteljesüléseként fogja fel, ugyanakkor azt is érzi, hogy az igazi szolgálat, ami a hivatásra vonatkozik, még csak ezután kezdődik:

„Ismerünk két szót is, amelyeket sokszor szinonimaként is használunk, de mégis némileg mást jelentenek. Az egyik a *hivatás*, a másik a *küldetés*. Azt tapasztalom, hogy a pap-

szenteléssel a hivatás útja teljesebbé válik, és azután áthelyeződik a hangsúly a küldetésre. A kettő nyilván összetartozik és egy utat jelöl az ember életében... Az Isten hív a vele való találkozásra, együttműködésre, és ebből a hívásból születik meg a küldetés. A papszentelés egy sajátos módon való találkozás az Isten kegyelmével. Találkozás, ami képessé tesz arra, hogy Isten népének körében a küldetésemet el tudjam végezni.”

A pap – vallja Farkas Ferenc atya – közvetítő az Isten és az ember között: „Az embernek rá kell bízni magát a Szentlélek vezetésére, ami nyilván az előjárókon keresztül is megmutatkozik az életünkben. Ez az, ami a konkrét szolgálatomat meg fogja határozni. Isten engem a szentmise ünneplésén keresztül hívott meg erre a szolgálatra. Az én papi hivatásom és küldetésem az Eucharisztia misztériuma köré rendeződik: azt kell tenni, amit Jézus tett. Ő ma is odaadja önmagát értünk, én pedig valahol ennek a jézusi önátadásnak vagyok a szolgálója azzal, hogy odaadom magam másokért, a szentségkiszolgáltatásom által.”

Farkas Ferenc a közeli időkben – ahogy a hagyomány is diktálja – azokban a közösségekben, kápolnában, templomokban celebrál szentmiséket, amelyek állomásai voltak eddigi életének. „Sokfelé hívtak, és örömmel megyek, hogy ezt az örömet megoszthassam velük, hogy együtt ünnepelhessük a szentmisének ezt a misztériumát, amely a hivatásomnak és küldetésemnek a középpontjában áll.”

BÁRSONY ÁRPÁD:

Uram, ha tényleg ezt akarod, akkor induljunk el együtt!

A fiatal áldozópap zsámbéki nagycsaládból érkezett. Zugligeren volt cserkész, Kozma Imre atya közelében nőtt fel. Budaörsön érettségizett, majd civil, mérnöki szakma felé fordult: molekuláris bionikát kezdett tanulni a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen. A képzést szűk egy év múlva megszakította, addigra érett meg benne az elhatározás, hogy pap lesz.

„Nagy kedvvel tanultam a molekuláris bionika szakon, de rájöttem, hogy a matematika nem visz közelebb az emberekhez. Márpedig ez számomra mindig nagyon fontos volt. Ezért is dolgoztam a Budai Irgalmasrendi Kórházban betegszállítóként addig is, amíg egy évvel az érettségi után fel nem vettek az Esztergomi Szemináriumba” – meséli Bárony Árpád, aki éppen az emberközelség miatt is segítőtje

és kísérője az izombeteg gyermekeket támogató Gyógyító József Alapítványnak is.

„Eleinte nem így terveztem az életemet” – vallotta be. A fordulat az egyetemen következett be.

„Kamaszként még meg kellett küzdenem a hitemmel is. De már ebben a lázadó időszakban is folyton hallottam Isten kicsit számon kérő kérdését: *És a papsággal mi lesz?* Ezt egyébként nagyon furának tartottam az Isten részéről, én ugyanis nem kerestem Vele a kapcsolatot. Az egyetemen aztán már úgy éreztem, hogy vagy plusz, vagy mínusz, de a döntést tovább nem lehet halogatni.”

Bárony Árpád ekkor felkereste az összes közeli pap ismerősét, és megkérdezte, ők hogyan indultak el a papság felé vezető úton. Hogy mi foglalkoztatja, azt senkinek nem árulta el: „Nagyon fontos volt számomra, hogy ez az én döntésem

legyen.” Végül határozott: „Uram, hogyha tényleg ezt akard, akkor induljunk el együtt”. Ma már tudja, hogy valóban jó irányba indult el. „Jó megtapasztalni, hogy ez az ‘együtt’, Istennek is fontos, nem csak nekem. Ez egy közös projekt. A helyemre érkeztem azzal, hogy a papi hivatást választottam, és ebben egyértelműen a Jóisten gondviselését látom. Nagyon nehéz volt persze elengedni a mérnöki tanulmányaimat, a társaságot, és belecsoppenni egy teljesen más közegbe. Ám az igazi régi barátok megmaradtak nekem, és a szemináriumban új barátokat, sőt: testvéreket kaptam. Ugyanez volt a helyzet az esztergomiból a budapesti szemináriumba való helyezésemmel is: nagyon nem örültem neki, de ma már nagyon hálás vagyok, hogy ide kerültem.”

A papszentelés előtti napokban nagy várakozást és lelkesedést érzett Bársony Árpád, úgy fogalmazott: „Bennem volt már a *boogie*. De közben meg nagyon kicsinek érzem ma-

gam!” A frissen felszentelt pap eddig a soroksári főplébánián szolgált diakónusként, ahol nagyon sok élethelyzettel és nagyon nagy éhséggel szembesült a szeretet, az elfogadás irányában. Megtisztelőnek és megrendítőnek érezte, hogy 25 éves kora ellenére a hívek megajándékozták a bizalmukkal, mert az Isten közelségét tapasztalták meg általa.

Papként, és így gyóntatóként ez a bizalom még teljesebb lesz, még mélyebb horizontot nyit – mondta. Bársony Árpád szentelési jelmondatának azt választotta: *Én sem itéllek el.* „Azért szeretem az ehhez a mondathoz tartozó bibliai történetet, mert azt üzeni: Isten ismeri a vétkeidet. Nem okézza le a bűnt, hanem annak ellenére szeret, talán még egy kicsit jobban is, mint annak előtte. Én is megéltem, hogy Isten azért szeret, mert vagyok, és nem azért, mert valamit tettem, ami a számára kedves. Az én távlati tervem az, hogy ehhez maradjak hűséges.”

TANÚSÁGTEVŐ ÉLETÉRT-DÍJAT KAPOTT ERDŐ PÉTER

Kitüntetést alapított a Kaposvári Egyházmegye: a Tanúságtevő Életért-díjat azok kapják évről évre, akik egész életükkel, hivatásukkal, szolgálattal evangelizálnak.

Erdő Péter bíboros, prímás a kaposvári egyházmegyei zsinat május 28-ai zárómiséjén az elsők között vehette át a frissen alapított kitüntetést, a Czóbel Mariann kaposvári tűzzománckészítő iparművész által tervezett és kivitelezett, lángnyelveket, illetve keresztet ábrázoló, díszes dobozban lévő plakettet és az oklevelet. Erdő Péter mellett

Kiss Iván marcali plébános, Rosta István akadémikus – a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campusa professzor emeritusa –, Nagy Éva ferences szerzetesnővér illetve Németh Endre állandó diakónus, Csákány polgármestere részesült a Kaposvári Egyházmegye Tanúságtevő Életért-díjában.

A kitüntetést Varga László kaposvári megyéspüspök adta át Erdő Péter bíborosnak.

A KEGYELEM SZAVÁRA ÉPÜLŐ ÉLET BONTAKOZIK KI ERDŐ PÉTER SZOLGÁLATÁBAN

Hálaadó szentmisén köszöntötték június 22-én az Esztergomi Bazilikában Erdő Péter bíborost hetvenedik születésnapja alkalmából. Az ünnepi eseményen jelen voltak a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) tagjai, az Esztergom-Budapesti Főegyházmegyei papjai, munkatársai, valamint a magyar politikai és közélet képviselői, köztük Kövér László, az Országgyűlés elnöke, Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, Soltész Miklós államtitkár, Varga Zs. András, a Kúria elnöke, valamint Áder János volt köztársasági elnök.

Veres András a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia tagjainak nevében mondta el köszöntőjét. A testület elnöke kiemelte, hogy az ősegyház tapasztalatának igényéből fogalmazódott meg Szent Pál apostol kijelentése: a püspök legyen feddhetetlen, megfontolt, józan, tisztességes, vendégszerető, tanításra alkalmas. „Mi, püspökök, akik küldetést kaptunk erre az apostoli szolgálatra, nap mint nap érezzük, hogy korunk oly sokféle kihívásának kellene megfelelnünk, amelyeknek beteljesítésére valószínűleg egyetlen ember sem képes, így mi sem” – jelentette ki. Az MKPK elnöke szerint mindenkinek szüksége van segítőkre. „A püspökök számára a papok és az elkötelezett világi munkatársak azok, akik emberi képességeink hiányosságát pótolni tudják. De ilyen segítőkink a püspök testvérek is, akik hozzánk hasonlóan rendkívüli kihívásokkal szembesülnek nap mint nap. Ugyanakkor sajátos karizmákat is adott a szolgálatra meghívó Isten.”

Veres András emlékeztetett arra, hogy a Bíboros tíz éven át volt a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke, mely időszakban megtapasztalták és ma is érzik „készségét, amellyel kész segíteni e közösség munkáját, amely a mostani nehéz időkben is szeretné jól végezni Krisztustól kapott feladatát.” A győri megyéspüspök kiemelte továbbá, hogy büszkeséggel tekintenek Erdő Péter bíborosi szolgálatára is, amelyet az egyetemes Egyház javára végez a mindenkori pápa segítségével, mely tapasztalatok gazdagítják a Püspöki Konferencia munkáját is.

Az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye papsága és hívei nevében Urbán Gábor atya köszöntötte a bíborost. A Rákosszentmihályi Szent Mihály-templom plébánosa felidézte, hogy a Főpásztor segítséget nyújtott a rossz anyagi körülmények között élő papoknak, illetve az otthonukban és a kórházakban szenvedő beteg testvéreknek. Semmi nem kerülte el a figyelmét, szeretettel gondoskodott róluk és imádkozott értük.

„Zorán számát dúdolom: 100 évig élünk vagy még tovább... Igen, az ember szeretné életét meghosszabbítani, és valamiképp bele van kódolva még a slágerbe is az alapvető gondolat, érzés, igazság, amely hitünkéből, Krisztus feltámadásának hitéből nyeri a forrását. (...) Van bennünk egy nagyobb távlat” – kezdte Süllei László érseki általános helynök személyes hangvételű homíliáját az Erdő Péter által celebrált szentmisén. „De a mai ünnep mégis az örömteli távlatot erősíti bennünk. Ehhez a magasabb perspektívához kapunk ma egy kis segítséget” – szögezte le. Felidézett egy régi emléket a Főpásztorral kapcsolatban: a 2002. december 7-ét megelőző napon Paskai László bíboroshoz érkezett vendégségbe Erdő Péter, „akkor még nem lehetett tudni, miért is vezetem fel az egyik Főpásztort a másikhoz. II. János Pál pápa 2002. december 7-én nevezte ki egyházmegyénk 83. főpásztorává, aki lassan 20 éve tartja ezt a pásztorbotot.”

A Helynök úgy vélekedett, hogy a Bíboros szolgálatát látva a kegyelem szavára épülő élet bontakozik ki előttünk. A szentbeszéd végén átadta Erdő Péter bíborosnak az Érsekség munkatársainak ajándékát, egy különleges kiadású könyvet, amelyben sokan jegyezték köszönetet, gratulációt.

Fotó: Mudrák Attila

PÜNKÖSD ÜNNEPE A SZENTHÁROMSÁG TITKÁT RAGYOGTATJA FEL ELŐTTÜNK

A krisztusi kinyilatkoztatás különös fényrel ragyogtatja fel előttünk a Szentháromság isteni valóságát – mondta pünkösdvasárnapi szentbeszédében Erdő Péter bíboros az Esztergomi Bazilikában. Az eseményen a főpásztor 65 fiatalnak szolgáltatta ki a bérmálás szentségét.

Erdő Péter homíliájában arról beszélt: a karizmák olyan kegyelmi ajándékok, amelyeket azért kapunk, hogy az Egyházat építsük, az Egyház küldetését segítsük általuk. „Tehát éppen nem úgy áll a dolog, ahogy régen tréfásan mondták, hogy a fiatalok kibérmálkoznak a vallási életből. Ellenkezőleg, most van itt az ideje annak, hogy a Szentlélek kegyelmével megerősítve, új erővel, új felelősséggel kapcsolódjunk plébániai közösségük és egész Egyházunk életébe” – fogalmazott.

A tavalyi Eucharisztikus Kongresszus zárókörményét fel-

dézve azt mondta: „elemi erővel érezhettük, hogy együtt járunk Krisztus vezetésével és elborít mindnyájunkat a Szentlélek. Annak a tanúságtételnek az élménye máig hatékony erő.”

A bérmálkozókhoz fordulva Erdő Péter azt mondta: a keresetséggel az ember a Szentlélek templomává válik, a bérmálásban pedig megkapja a Lélek ajándékainak teljességét. „Az a feladatunk, hogy együttműködjünk a Szentlélekkel. Ez az együttműködésünk nem mindig látványos. Sokszor egyszerű, hétköznapi tettek rajzolják ki körülöttünk a Szentlélek munkájának eredményét. Beszéljük el hitünk igazságát minél több embernek! Szánjuk rá az időt a betegekre és a magányos emberekre is, keressük és mozdítsuk elő, ha kell kisebb-nagyobb adománnyal vagy önkéntes munkával is, a közösség javát!”

Hitünk igazságainak fényében szemléljük a mindennapi élet új és új helyzeteteit! – zárta szentbeszédét a Főpásztor.

AZ IGAZSÁGOSSÁGGAL SZOROSAN ÖSSZEKAPCSOLÓDIK AZ IRGALMASSÁG

Hívók ezrei és nem hívók is részt vettek pünkösdhétfőn az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye hagyományos családi és ifjúsági napján – a Karizmák Ünnepe – a máriaremetei kegytemplom parkjában.

A programok több helyszínen zajlottak reggeltől kezdve, igen nagy érdeklődés mellett: a szabadtéri oltárnál kerekasztal-beszélgetéseket és zenei műsorokat hallhatott a közönség. A koronavírus-járvány ezúttal már nem akadályozta meg a találkozásokat, így ismét felállíthatták sátraikat és bemutatkozhattak a templomkert két „főutcáján” az egyházmegyei intézmények, lelkeségi mozgalmak, közösségek. A Karizmák Ünnepe családi programokban is bővelkedett. A reggeli szentségimádást és keresztény hivatásról szóló

kerekasztal-beszélgetést a Szent Erzsébet Karításközpont képviselőinek beszélgetése követte a máriaremetei templomkertben a szabadtéri oltárnál, a téma az ukrainai menekültek segítése volt. Délben a MAGnificat tanúságtevői – Dolhai Attila, dr. Csókay András, Varga Mónika, Lambert Attila – léptek a hallgatóság elé.

Erdő Péter bíborossal Kunszabó Zoltán állandó diakónus beszélgetett délután a szabadtéri oltárnál. A Főpásztor úgy fogalmazott: ha a Szentlélek bennünk lakik, akkor számunkra már itt a földön elkezdődött az örökkévalóság. Nem véletlenből áll az életünk, az isteni Gondviselésnek terve van az emberiséggel és a nemzetekkel is. A népek sem közömbösek számára, kíséri a sorsunkat – jelentette ki Erdő Péter, felidézve, hogy az 1938-as Eucharisztikus Világkongresszuson

„nagy lelki megerősítést kaptuk”, majd nem sokkal később kitört a második világháború.

A tavalyi Eucharisztikus Kongresszus után „úgy gondoltuk, hogy az isteni kegyelem újra meg akar bennünket erősíteni – és íme, már megint itt van egy háború”. A Bíboros úgy fogalmazott a beszélgetésben: pont Magyarországon, a magyar népen keresztül akarta az isteni Gondviselés megerősíteni, bátorítani a világot.

Az ünnepi szentmisén, az egyházmegye papsága jelenlétében tartott szentbeszédében a Főpásztor felidézte: 1994 óta tartják a máriaremetei kegyhelyen a Karizmák Ünnepét, ahol évről évre találkozhatunk a Főegyházmegyében működő közösségekkel, mozgalmakkal, katolikus intézményekkel, valamint bemutatkoznak a különböző hivatások: a papság, a szerzetesség és az Egyház iránt elkötelezett világi életforma.

A Hegyi Beszéd tanítását idézve Erdő Péter kiemelte: azért kell megtartanunk Jézus erkölcsi tanítását, hogy boldogok lehessünk. Minden embernek ez a célja és a hivatása, ezért alkotta Isten az embert. A Bíboros a homíliájában beszélt arról is: „az igazságossággal, az igaz voltással szorosan összekapcsolódik az irgalmasság is.”

Fotó: Csapó Viktória

A SZENTÁLDÓZÁS LEGYEN ÉLETÜNK TÁPLÁLÓJA

Szentmisét celebrált Úrnapján, június 19-én a hívekkel megtelt Szent István-bazilikában Erdő Péter bíboros. A Főpásztor szentbeszédében arról beszélt: Jézus megszólítja a magányost, a magányosságra a kenyérszaporítás csodája a válasz.

„Mert azok, akik abból a kenyérből esznek, amit Jézus ad nekik, akiket Jézus tanítása gyűjtött egybe, azok egyetlen közösséget alkotnak. Nem lehetséges az, hogy szociális igazságtalanság legyen azok között, akik egy kenyérből esznek az Úr asztalánál” – fogalmazott a Bíboros, ezzel zárva szentbeszédét: „Adja Isten, hogy az Eucharisztia minden tevékenységünk csúcspontja, minden jó igyekezetünk, erőnk és örömünk forrása legyen”.

A templomi alkalmon Andorka Péter *Missa jubilata* című miséjének, valamint Horváth Márton Levente *O salutaris hostia* című motettájának dallamai is felcsendültek.

A mise után szentségi körmenet indult a Bazilika körül, ugyancsak bíborosi vezetéssel.

Fotó: Juhász Adorján

GITÁROS ZENEI KÍSÉRET A TEPLOMOKBAN: CSAKIS MAGAS SZÍNVONALON

Keresztény könnyűzenei képzést indít szeptemberben a Weiner Leó Katolikus Zeneiskola és Zeneművészeti Szakgimnázium. A cél összetett és rendkívüli fontosságú: egyfelől a szentmiséken megjelenő gitáros kíséret repertoárjának egységesítése, másfelől a zenészek szakmai képzettségének lehető legmagasabb szintre emelése. Főegyházmegyénk lapjának Mészáros Lászlóné igazgató és helyettese, Bene Balázs beszélt a részletekről.

„Az oktatás a Weiner Leó Katolikus Zeneiskolában a kezdetektől a klasszikus zenei irányt tükrözi, ám nem hagyhatjuk figyelmen kívül a körülöttünk végbemenő változásokat, így azt sem, hogy a liturgiában és más fórumokon megjelent a keresztény könnyűzene mint műfaj” – mondja Mészáros Lászlóné, az intézmény igazgatója. Felidéz egy évvel ezelőtti alkalmat, amikor Erdő Péter bíboros említést tett neki arról: milyen jó lenne, ha a gitáros zenei kíséret egységesen magas színvonalon jelenne meg a magyarországi templomokban. A Főpásztor végül a Prima Primissima díjas zeneiskolára bízta az ezzel kapcsolatos teendőket, így elsősorban a megfelelő zenei képzést is.

A tervek megvalósítását nagyon megnehezítette a koronavírus-járvány – beszéli el a kezdetekkel kapcsolatban Mészáros Lászlóné. Amint azonban a járványhelyzet csillapodott, hozzáláttak a részletek kidolgozásához, elkészült a szakmai terv és megkezdődött a keresztény könnyűzenében járatos tanárok „toborzása”. Most jutottak el abba a stádiumba, hogy szinte minden készen áll: szeptemberben

megkezdődhet a képzés az intézmény falai között, a jelentkezési csatornákat már megnyitották *(a képzéssel kapcsolatos alapvető információk újságunk 23. oldalán található – a szerk.)*. A szervezők attól nem tartanak, hogy kevés lesz a jelentkező, mivel már hónapok óta érkeznek hozzájuk érdeklődő megkeresések a képzés részleteivel kapcsolatban.

„Érezhető, hogy évről évre egyre nagyobb igény mutatkozik nem csak a képzésre, de általában véve a keresztény könnyűzenei rendezvényekre, dicsőítésekre is. Célunk a képzéssel nem csak a szentmiséken megjelenő gitáros-könyűzenei kíséret magas színvonalúvá tétele, hanem az egységes repertoár kidolgozása is, annak érdekében, hogy ismerős dalok csengjenek vissza a hívőknek, akár Budapesten, akár Szegeden vesznek részt gitáros szentmisén” – beszél a részletekről az igazgató.

A képzés terveink szerint 25 fővel indulna – veszi át a szót Bene Balázs igazgatóhelyettes. A jelentkezőket elsősorban a közép- és felsőoktatásban résztvevők köréből, vagy hasonló korosztályból várják. Nekik tanulmányaik megkezdéséhez egy felvételi szűrőn kell átmenniük.

„Az első körben, a jelentkezőtől rövid bemutatkozó, énekes-gitáros videót kérünk, amelynek linkjét az online jelentkezési lap megfelelő szövegmezőjébe kell beilleszteni” – részletezi Bene Balázs.

Mészáros Lászlóné biztos abban, hogy a képzés sikeres lesz, egyúttal bízik abban, hogy az azt elvégzők valóban elhivatottan és magas zenei színvonalon szolgálják majd az Egyházat.

NEM A SZÓRAKOZTATÁS A CÉL, HANEM A LITURGIA SZOLGÁLATA

A Weiner Leó Katolikus Zeneiskola és Zeneművészeti Szakgimnázium hamarosan induló keresztény könnyűzenei képzésének szakmai felelőse, Fodor Tamás arról beszélt a főegyházmegyei lapnak, hogy a képzés célja annak megtanítása, hogyan kell a könnyűzene eszköztárát a szentmise szolgálatába állítani.

„Amikor a Weiner Leó zeneiskola igazgatója és én leültünk a keresztény könnyűzenei képzés részleteiről beszélgetni, addigra már készen volt az alapkonceptió. Az én dolgom az volt, hogy a szakmai háttérrel részleteiben kidolgozzam” – mondta el Fodor Tamás, a képzés szakmai felelőse, leendő gitár- és zenekari gyakorlat tanára. Fontosnak tartotta leszögezni, hogy a képzésen nem általánosságban véve keresztény könnyűzenét fognak oktatni.

„Mi a könnyűzene speciális, katolikus liturgia szolgálatára alkalmazható formáját fogjuk tanítani. Vagyis nem keresztény könnyűzenei koncertre, hanem egy olyanfajta szolgálatra való felkészítés zajlik majd, ami legjobban talán a

templomi kántor szerepére hasonlít. Ezen a téren egyébként már ma is rengeteg zenekar és énekes szolgál országszerte, szeretetből, a szíve vágját követve” – folytatta Fodor Tamás. Elmondta azt is, hogy a képzés célja annak megtanítása, hogyan kell a könnyűzene eszköztárát a szentmise szolgálatába állítani. Ne egy produkció szülessen, amire a hívőknek oda kell figyelniük, hanem csupán egy eszköz legyen, ami segít jobban odafigyelni arra, ami a liturgiában történik.

Az ilyesféle képzésnek, mint ami most indul a Weiner Leó zeneiskolában – vagyis olyan, ami a liturgia szolgálatát helyezi a középpontba –, nincsen még hagyománya hazánkban: „Arról van szó, hogy megpróbáljuk közösen jobbá, minőségibbé tenni a liturgikus könnyűzenei szolgálatot. Ez a képzés egy lehetőség mindazoknak, akik szeretnének ebben a szolgálatban fejlődni”.

Fodor Tamás évtizedek óta alkotó résztvevője a hazai keresztény könnyűzenei életnek. De nem csak játssza, hanem tanítja is ezt a műfajt, már negyedik éve a *Kazetta* táborokban.

DICSŐÍTŐ SZIGET FESZTIVÁL – ELŐSZÖR

Június 19-én első alkalommal vehettek részt az érdeklődők a szigetmonostori egész napos zenei fesztiválon. A keresztény könnyűzene hazai képviselői és a nem direkten vallási üzenetet megszólaltató előadók felváltva álltak a színpadokon. Az eseményen a koronavírus-járvány árváit felkaroló Regőczi Alapítvány számára több mint hárommillió forint gyűlt össze a felajánlásokból. Az esemény Erdő Péter bíboros és Palánki Ferenc püspök fővédnöksége mellett valósult meg.

A szervezők célja volt, hogy közösségbe hívja azokat, akik szeretik az igényes zenét, fontosak számukra az alapvető emberi értékek, és keresik vagy már meg is találták a kapcsolatot Istennel. Az előadások és a koncertek mellett szentmise és hagyományos, eucharisztikus körmenet is volt az eseményen. A liturgia részeként Sillye Jenő, a hazai keresztény könnyűzene veteránja biztosította a zenei szolgálatot.

Palánki Ferenc püspök üzenetében így köszöntötte az egybegyűlteket: „Köszönöm, hogy építitek Isten országát és lehozzátok a földre a mennyet, hiszen ahol Isten dicsősége van, ott van a mennyország!” A keresztény könnyűzenei

fesztivál egyik főszervezője, Gável András szerint a Dicsőítő Sziget „elhozta azokat, akik a templomajtón belül állnak, és azokat is, akik azon kívül. Este mindenki úgy térhetett haza, hogy »engem itt szerettek« – és éppen ezt kéri tőlünk Jézus.”

Este papok és lelkészek imádkoztak, közösen adva hálát Istennek a nézőteret zsúfolásig megtöltő közönséggel. Az Eucharistia együttes zárókoncertjén a Gável testvérek köszönték meg az elmúlt huszonöt év szerzői és zenei evangelizációs munkáját.

A Regőczi Alapítvány által felkarolt, a koronavírus-járvány következtében árván maradt gyermekeknek ez alkalommal gyűjtött támogatás több mint másfél milliós összege egy céges-szponzori felajánlás következtében megduplázódva érkezik majd el a szervezethez.

AKIT ISTEN MINDIG VISSZATERELT AZ EGYHÁZI ZENÉHEZ

Tardy László több mint fél évszázadon át volt a Budavári Nagyboldogasszony-templom – a Mátyás-templom – elhivatott, szakmáját mesteri fokon művelő kántora és karnagya. Szolgált az egyházzenei életet, az egyházközösséget, Budavár lakóit. Számos rangos kitüntetése után Budavár önkormányzata május végén díszpolgári címmel mondott köszönetet életművéért. A 81. életévéhez közelítő művésszel a kitüntetés apropóján munkásságáról és arról a közegről beszélgettünk, amelyben eddigi élete nagy része telt: a Mátyás-templom ének- és zenekaráról.

– Gazdag életútját olvasva felmerül a kérdés: miért éppen az egyház és a liturgikus zene lett az élete? Hiszen annyi „elágazásra” adódott lehetősége az évek során.

– Azt hiszem, hogy ez igazából a Jóisten választása volt, nem az enyém. Ő terelgetett, és ha én véletlenül le akartam volna térni az útról, akkor ő visszavigyelt. Már gyermekként kapcsolatba hozott engem az egyházi zenével: Nagylópusztán laktunk, ahol a templomban egy csodálatosan szép hangú néni vezette az éneket. Nem volt akkor még sem orgona, sem harmónium a kápolnában – amit egyébként a szüleim házában három szobájából alakítottak ki, miután államosították az iskolát, ahol korábban a misék zajlottak. De kántorképzőt végzett tanítónő édesanyám is közel hozta hozzám az egyházi zenét. Mindig biztatott bennünket, hat gyermekét a zenélésre és az egyházi éneklésre.

– Ön mégis a zenei pályától egészen távol szerette volna megkezdni a tanulmányait.

– Bizony, mert nagyon szerettem a matematikát, a fizikát. Autómérnök szerettem volna lenni. A felvételi vizsgám a műszaki egyetemre jól sikerült, de a családi háttér miatt mégsem kezdek meg a tanulmányaimat. Édesanyám a testvéremmel együtt beíratott a zeneiskolába, ahol aztán az igazgató, Németh Gusztáv felfigyelt a Jóistentől kapott zenei képességeimre. Bevitt a győri konzervatóriumba a felvételi vizsga napján. Felvételiztem, és fel is vettek. A négy évet én két év alatt végeztem el, mivel még előtte leérettségiztem. Szabó Miklós tanár úr – aki szolfézs-zeneelméletet tanított és kiváló énekkart vezetett a győri intézményben – úgy felkészített a zeneakadémiai felvételi vizsgámra, hogy oda meg egyből a második évfolyamra vettek fel. Egyidőben későbbi feleségemmel, Tarkó Magdával... A második évfolyamon tanult Reményi Károly, aki a pécsi székesegyházi fiúkórusban gregoriánt és polifón egyházi műveket énekelt. Ő javasolta, hogy kölcsönözzük ki a könyvtárból a barokk kor előtti idők szerzőinek egyházi darabjait. Kerestünk hozzá jó hangú lányokat és elkezdtünk velük próbálni. A felső szólamhoz Reményi Károly Magdit kérte fel – ekkor ismerkedtünk meg, de a szerelem csak később talált ránk. Egy év után az öttagú együttesünkkel – a későbbi Gesualdo kvintettel – már tanszaki hangversenyen léptünk fel.

– Melyik mestereire emlékszik vissza legszívesebben?

– Sok kiváló tanárom volt. Meg kell említenem Bárdos Lajos tanár urat és persze Szabó Miklós tanár urat is, akiről az imént már beszéltem. Az ő ösztönzésére döntöttem egyébként úgy, hogy eljárak a Mátyás-templom kórusába, Bárdos Lajoshoz énekelni. Ez az időszak 1961 őszétől 1962 nyaráig tartott, utána ő nyug-

díjba vonult a karnagy munkából. Zongorázni előbb Ferenczy György tanított, később dr. Horusitzky Zoltán volt a tanárom. Karvezetést Vásárhelyi Zoltántól és Párkai Istvántól tanultam, a tanszakot Szőnyi Erzsébet szigorú irányítása alatt végeztem el.

– Említette Bárdos Lajost és énekkarát a Mátyás-templomban – íme az első kötődés az élete nagy részét meghatározó szakrális „munkahelyhez”.

– Igen, részben ennek is folyománya volt, hogy 1966-ban jelentkeztem a Mátyás-templom karnagy tisztségére. A házínimtól hallottam, hogy karnagyot keresnek a Mátyás-templomba. Felhívtam Bárdos Lajos tanár urat, és megkérdeztem: szerinte elvállalhatom-e a karnagy munkát, mert bizonytalan vagyok abban, hogy tudok-e zenekart vezényelni. Bárdos tanár úrnak egy kérdése volt csak: tanultam-e valamikor hosszabb ideig vonós hangszeren. Mondtam, hogy hat évig csellóztam zeneiskolában, utána pedig két évig nagybőgőztem a koncertatóriumban. Azt válaszolta, hogy akkor semmi gond nem lesz, bátran vállaljam el. 1966. augusztus 1-jén kezdtem meg a Mátyás-templomban a kántor-karnagy munkát.

– Ezt a két feladatkört általában két külön személy látja el a templomokban. A Mátyás-templomban ez hogyhogya másképpen volt?

– Várható volt, hogy a II. Vatikáni Zsinat új liturgikus rendelkezéseit előbb-utóbb Magyarországon is bevezetik. Ezért az akkori plébános, dr. Tóth János apát úgy döntött, hogy ő egyetlen személyre szeretné bízni a kántori és a karnagy feladatokat. Még ugyanebben az évben felmerült számomra egy másik jól hangzó lehetőség is – egy lehetséges „elágazás”, ahogy fentebb említettük. . . Kodály Zoltán üzent, hogy szeretne velem találkozni, mert éppen keres valakit, aki Kaliforniában tanítaná a Kodály-módszert. Bő fél órán keresztül beszélgettünk. Úgy nézett ki, hogy tulajdonképpen ő szívesen rám bízna ezt a munkát, ám amikor távozni készültem, még feltette a kérdést: És most mit csinál? A Mátyás-templom kántor-karnagya vagyok – feleltem. Ő egy pillanatra megállt és azt mondta: Felejtse el, amit mondtam. Én maga helyett mást is ki tudok küldeni Kaliforniába, de ma senkinek nem mondhatom, hogy menjen maga helyett a Mátyás-templomba egyházi zenével foglalkozni. Ez engem elgondolkodtatott: ha Kodály Zoltán számára ennyire fontos az, hogy ki a kántor-karnagy a Mátyás-templomban, akkor tényleg nagyon komoly dologba kezdtem bele! Ezután döntöttem úgy, hogy ha lehetséges, az életemben hosszú távú „ügy” lesz a kántor-karnagy munkám.

– Olyannyira hosszú távú „ügy” lett, hogy 54 évet töltött el ebben a tisztségben. Mi volt az, ami megtartotta önt ennyi időn keresztül a Mátyás-templom számára?

– Maga a templom, a múltjával, történelmével, jelenkori szerepével. A nagyszerű elődök, Vavrinecz Mór, Sugár Viktor, Bárdos Lajos és Kósa Sándor példája. A zenei szolgálat gazdagsága, szépsége, az a lelki és zenei misszió, amelyet a hazai és külföldi látogatók felé nyújthatunk. A sok jó és értékes ember az énekkarban, a zenekarban és a hívek közösségében. Például az a hivatását eltitkoló orvosnő, aki az első gyermekünk, Zsófia keresztelése után megszólított: „Hol van ez az apróság addig, amíg maguk a kórossal szolgálnak?” Később az ünnepi misék alatt mindhárom gyermekünk az ő otthonában játszadozott. De az ének- és zenekarban hasonlóképpen nagyon értékes emberekkel dolgozhattunk. Például Balogh Ferenc hegedűművésszel, aki fiatalon ugyancsak Kodály tanácsára ment vissza Kolozsvárra tanítani, pedig már zsebében volt Európa egyik legrangosabb zenekarának szerződése. Farkas Ilonka ének-művésszel, aki énektanárként öt évtizedre biztos alapot adott hangszálaimnak a kántori munkához. Az ének-zenekarban – Bárdos tanár úr idejéből ered ez a gyakorlat – rendszeresen imádkoznak a karnagyokért, és nagyon sokat imádkozunk egymásért.

– Nyugdíjba vonulása éppen a világjárvány idején történt, az emlékezetes lezárások idején. Ez a helyzet mennyire adott lehetőséget zenei szolgálatának méltó és olyan lezárására, amelyet ön szeretett volna?

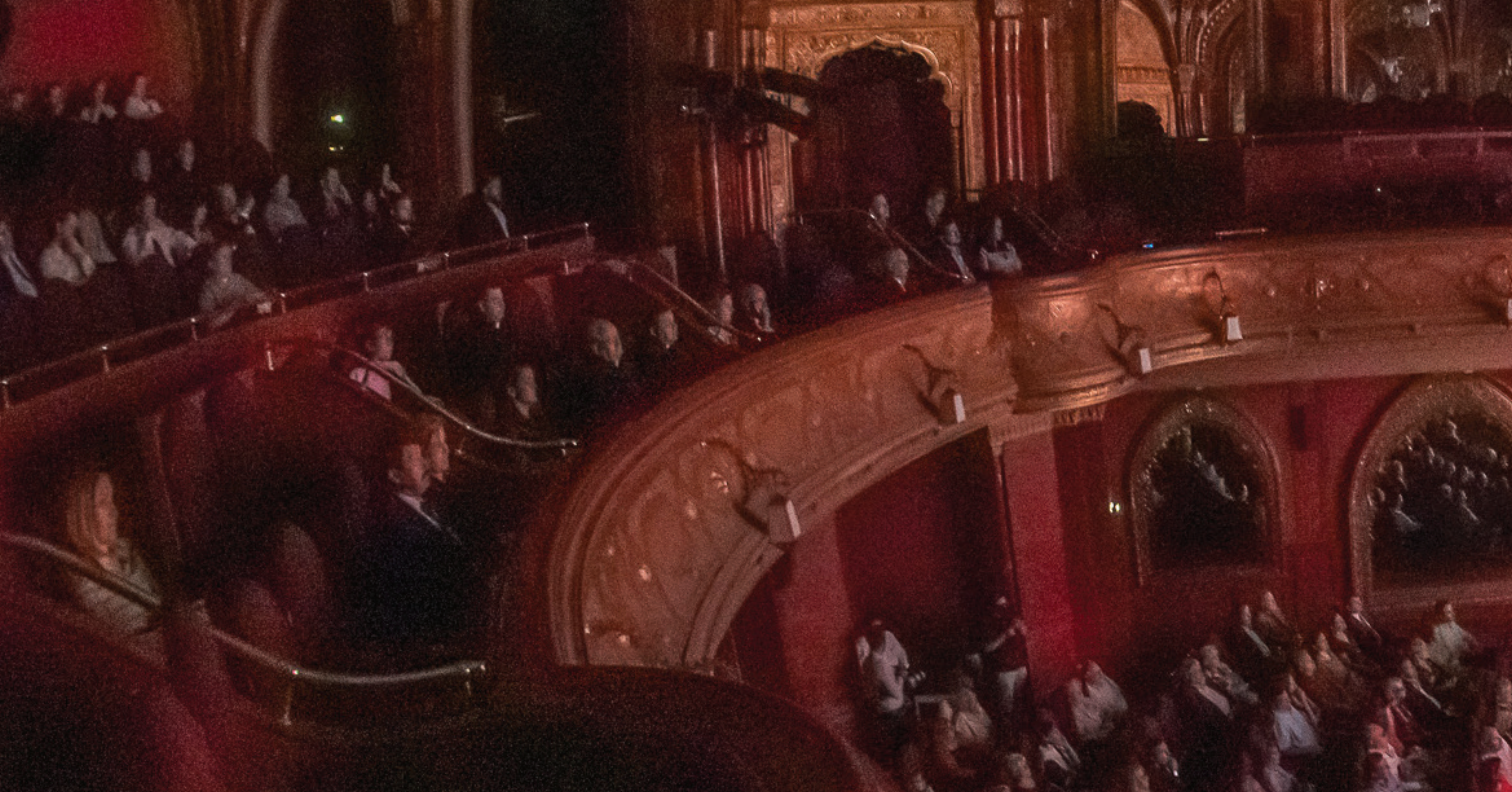
– Korábban már több ismerős karnagy kollégát felkértem kísérleti jelleggel, hogy vezényeljenek egy-egy művet a templom zenei együttesével. Az általam „kipróbált” szakemberek között volt az új karnagy, Hegyi Barnabás, aki kiválóan orgonál, énekel, nagyon jól vezényel. A járvány csillapodása után aztán együtt dolgoztunk, és végül 2020 novemberében döntött úgy Süllei László plébános úr, hogy Barnabás a kántori munka mellett vegye át a karnagyságot is.

– Visszajár még a Mátyás templomba?

– Igen! Időnként helyettesítenem kell az új kántor-karnagyot, de ha időm engedi, részt veszek a próbákon és a zenei szolgálatokon is.

– Pályafutását több rangos díjjal is elismerték, említhetjük a Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztjét, az Erdemes Művész címet, a Liszt Ferenc- vagy a Magyar Örökség díjat. Nemrégiben pedig megkapta a Budavár Díszpolgára címet. Melyik kitüntetés áll legközelebb a szívéhez?

– Nem érzem egyikről sem, hogy több lenne a másinál. Mind örömet okozott. A munkához és a zenéhez való hozzáállásom sem változott, abban mindig, minden körülmények között az Istentől kapott képességeim legjobbját akartam és akarom adni.

AZ ÉG ÖSSZEÉRT

Telt ház előtt mutatták be az *Ahol az Ég összeér a Földdel* című dokumentumfilmet az Uránia Nemzeti Filmszínházban. Az alkotás a tavaly szeptemberben Budapesten megrendezett 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusnak (NEK) állít emléket.

A rendező, Siklósi Beatrix, a Kossuth rádió csatornaigazgatója kiemelte: olyan képet szeretett volna adni a világeseményről, amely a hívők és a nem hívők lelkét egyaránt megszólítja. Csodának nevezte a rendezvénysorozatot, hiszen a pandémia ellenére is a világ legkülönbözőbb pontjairól jöttek az emberek a magyar fővárosba, együtt ünnepelni az Eucharisziát.

Siklósi Beatrix reményét fejezte ki, hogy a hitvallás személyes példái elgondolkodtathatják a nézőket arról, miért is képes megmaradni élő, erős közösségnek a Katolikus Egyház már több mint kétezer év óta.

A filmvetítés előtt Erdő Péter bíboros felidézte, hogy a kongresszus halasztása a világjárvány miatt új kihívásokkal szembesítette a szervezőket, akik állták a sarat. Hamar felismerték, hogy a személyes találkozások, meghívások, előadások mellett fontos az online térben való megjelenés.

„2020 nyarán Siklósi Beatrixszal és a NEK sajtófőnökével azon gondolkodtunk, hogy milyen tartalmak szülessenek, amelyeket képből és hangban tudunk megjeleníteni a világesemény népszerűsítésére” – emlékezett a Főpásztor, majd hozzátette: ekkor kerültek a közmédia felületeire az istenes versek, kisfilmek a tanúságtevőkről, portréműsorok az 1938-as Eucharisztikus Világkongresszus résztvevőivel, valamint két rádiójáték. Erdő Péter megjegyezte, hogy ez időben fogalmazódott meg az *Ahol az Ég összeér a Földdel* című dokumentumfilm ötlete is.

„Minden forrásom belőled fakad” – utalt a Főpásztor a világesemény mottójára. Úgy fogalmazott: a szervezők mindent megtettek azért, hogy az esemény valódi forrás legyen. „Ne tó, ne folyó, hanem forrás, amelyből további élet fakad” – hangsúlyozta Erdő Péter.

A díszbemutatón részt vett Novák Katalin államfő, Áder János volt köztársasági elnök és felesége, Herczegh Anita, Balog Zoltán református püspök, Tóth Tamás, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) titkára, a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus Titkárságának munkatársai, a Kongresszus hírnökei, valamint a politikai, társadalmi, kulturális élet képviselői.

A FÖLDDEL

Fotó: Csapó József

SZÁZNÁL TÖBB MAGYAR KATONA ZARÁNDOKOLT LOURDES-BA

A világ minden tájáról érkezett katonák imádkoztak a békéért és a kiengesztelődéséért Lourdes-ban, ahol idén már 62. alkalommal rendezték meg a Nemzetközi Katonai Zarándoklatot május 12. és 15. között. A rendezvényen 38 nemzet katonái vettek részt, közel tízezen. Magyarországról 110 zarándok volt jelen.

A nyitóünnepségre a X. Szent Piusz földalatti bazilikában került sor, ahol a missziós kereszt, a budapesti Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus (NEK) szimbóluma is méltó helyett kapott az oltár közelében. A különböző nemzetek katonazenekarainak, püspökeinek és delegáltjainak díszes bevonulását óriási ováció kísérte.

Ferenc pápa levelet küldött a megnyitóra, üzenetét a francia tábori püspök, Antoine de Romanet olvasta fel. A Szentatya hangsúlyozta, hogy az idej katonai zarándoklat egyedülálló lehetőség arra, hogy a fegyveres erők tagjai összegyűljenek a világ minden tájáról, hogy együtt könyörögjenek az Úrhoz a világ és a szívek békéjéért.

A második napon a Szeplőtelen Fogantatás-bazilika melletti domb oldalában gyülekezett a magyar alakulat, hogy végigjárja a másfél kilométeres keresztutat Berta Tibor tábori püspök vezetésével. A zarándokok az embernagyságú

szobrokból álló stációknál elmélkedő imádságot mondtak, a keresztet a katonák egymást váltva vitték.

Érdekeség, hogy a tizedik stációt (Jézust megfeszítják a ruháitól) Magyarország adományából készítették el 1912-ben. Ezt kétnyelvű, magyar koronás, címeres bronztábla is jelzi. Berta Tibor tábori püspök kiemelte, azokért a katonákért gyűjtanak itt mécseseket, akik életüket adták szolgálatuk során.

Este a hagyományos gyertyás Mária-körmenettel fejeződött be a nemzetközi rendezvény. Több ezer zarándok követhette a missziós keresztet is, amelyet tavaly, a budapesti Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus gyertyás körmenetén is láthattunk a Hősök terén.

Erdő Péter bíboros, prímás is csatlakozott a Nemzetközi Katonai Zarándoklathoz, hiszen ő volt a zárónapon, a X. Szent Piusz-bazilikában az ünnepi szentmise főcelebránsa.

A Főpásztor franciául elmondott homíliájában kiemelte, hogy különösen most, amikor háború pusztít Európában, átérezzük, hogy szükség van Isten segítségére és a Szűzanya pártfogására. A békével kapcsolatban a Bíboros hangsúlyozta: Krisztus békéje nem olyan, mint amit a világ szokott adni. Mert a világ sokszor önző hatalmak győzelmét nevezi békének. Krisztus békéje az igazságosságon és a szereteten alapul.

Foto: Rácz Tünde

HÁLÁT ADTAK AZ ELMÚLT TANÉVÉRT

Az Albertfalvi Szent Mihály-templomban tartották június 16-án az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye oktatási intézményeinek hagyományos tanév végi szentmiséjét, melynek során a pedagógusok közösen adtak hálát az elmúlt tanévért, a diákok fejlődéséért és a világvárvány megszűnéséért.

A szentmisét Gyetván Gábor atya, az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye Katolikus Iskolai Főhatóságának főigazgatója celebrálta. Az ünnep házigazdája a templomi szolgálatokat is ellátó Albertfalvi Don Bosco Iskola közössége, Sédyné Esztergár Klára igazgató asszony, illetve dr. Gábel Henrik plébános atya volt. A könyörgéseket pedig a főegyházmegye katolikus iskoláinak igazgatói olvasták fel.

A szentmisét követően Gyetván Gábor főigazgató és Kisfaludy László helyettes-államtitkár átadta a pedagógusok elismerésére alapított díjakat. A főegyházmegye legrangosabb pedagógiai elismerését, – az Erdő Péter bíboros által alapított Knauz Nándor-díjat – Horváthné Vincze Judit, a Pál Apostol Katolikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium igazgatója kapta.

A katolikus püspöki konferencia által alapított Szent Gellért-díj arany fokozatát kapta: Aradi László, Goda Richárd, Kertészné Maticsák Judit, Sikora Anita és Szabó Enikő (Albertfalvi Don Bosco Katolikus Általános Iskola és Óvoda); Diviki Istvánné, Kissné Jakab Olga, Kiss Zoltán és Miklós Zsuzsanna (Reménység Katolikus Általános Iskola és Óvoda); Jakab Andrea, Morlin Erzsébet, Némethné Csala Csilla, Páljános Erika és

Papucsek Katalin Ida (Szent András Katolikus Általános Iskola és Óvoda); Bertáné Dakos Erzsébet, Pisman Ditta, Vargáné Németh Mária és Ulberné Czinege Márta (Szent József Katolikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium); Ács Béláné, Hagemann Péterné, Mészáros Gáborné, Tell Ágnes Mária, dr. Emeséné Balogh Marianna és Molnár Tiborné (Pál Apostol Katolikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium); Farkas Tamás, Kisfaludyné Balogh Fruzsina, Király Miklós, Körmendy Károly és Pácz Tamás (Budapesti Egyetemi Katolikus Gimnázium és Kollégium); Kolozsvári Tiborné Konczi Eleonóra, Mezei Csilla és Zsvikovné Cravero Ágnes (Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskola); Balczerné Szekeres Piroska, Farkasné dr. Oravec Ágnes, Gyulavics Erzsébet és Dobánda Mónika (Boldog Adolf Kolping Katolikus Általános Iskola, Gimnázium és Sportgimnázium).

Szintén a Szent Gellért-díj arany fokozatát adományozta a fenntartó négy évtizedes odaadó, az egészségügyért és az egészségügyi oktatásért elkötelezett munkájáért Cseresnyés Ibolyának (Kanizsai Dorottya Katolikus Középiskola), több évtizedes kiemelkedő művészi tevékenysége, valamint a zenei nevelés érdekében végzett, kimagasló pedagógiai munkája elismeréseként Sapszon Ferencnek (Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola), illetve nyugdíjba vonulása alkalmából, több évtizedes kiemelkedő pedagógiai szolgálata elismeréseként Sédyné Esztergár Klára igazgatónőnek (Albertfalvi Don Bosco Katolikus Általános Iskola és Óvoda).

HARMINCÉVES A REMÉNYSÉG ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA

Fennállásának harmincadik évfordulóját ünnepli az idén a budapesti Reménység Katolikus Általános Iskola és Óvoda. Ebből az alkalomból Erdő Péter bíboros ünnepi szentmisét mutatott be a kispesti Nagyboldogasszony-templomban május 27-én.

Géczi Árpád igazgató szólt először az egybegyűltekhez, és büszkén köszöntött mindenkit az intézményében, amely – elmondása szerint – Kispeszt legfelszereltebb általános iskolája lett az elmúlt években. Köszönetet mondott továbbá Erdő Péter bíborosnak, akinek mindebben oroszlánrésze volt.

A Főpásztor felelevenítette, hogy az intézmény a rendszerváltozás után alapítványi iskola volt, de 2012-ben egy este, az Úri utcai Prímás Palotába egy dossziét csúsztattak be a kapu alatt. Valószínűleg az akkori kispesti plébános,

Hegedűs László atya tehette ezt – jegyezte meg Erdő Péter, hozzátéve: az iskola vezetése, valamint az iskolát működtető alapítvány fejezte ki ezekben az iratokban a szándékát egy katolikus iskola létesítésére. A Bíboros a Gondviselésnek tulajdonította a kérvény célba érését, pedig versenyt futottak az idővel.

A szentmisét követően a Főpásztor megtekintette az intézményt, végigjárta a tantermeket a diákok nagy örömeire, akik ünnepi műsorral is készültek a vendégek számára.

Fotó: Magyar Kurír / Lambert Attila

Fotó: Magyar Kurír / Lambert Attila

ARANYBULLA 800 – KAMARAKIÁLLÍTÁS NYÍLT ESZTERGOMBAN

Az Esztergomi Bazilika kincstárában nyílt kamarakiállítás május végén az Aranybulla kiadásának 800. évfordulója alkalmából. A tárlatot Erdő Péter bíboros nyitotta meg. A Magyar Nemzeti Bank az alkalomra „II. András Aranybullája” névvel arany és színesfém emlékméket bocsátott ki. Az eseményen jelen volt mások mellett Török Csaba, a Főszékesegyházi Kincstár igazgatója, Esztergom-Vári Nagyboldogasszony és Szent Adalbert-főszékesegyház plébániai kormányzója, Hegedűs András, a Prímási Levéltár igazgatója, a kiállítás kurátora, Kandrács Csaba, a Magyar Nemzeti Bank (MNB) alelnöke, valamint Hernádi Ádám esztergomi polgármester is.

A Szent Adalbert Központban tartott megnyitón Erdő Péter bíboros kiemelte, hogy az Aranybullában az Alkotmány jelképét tiszteljük. Elmondta: fontosnak tartja, hogy a kiállít-

tás Esztergomban jött létre, a város ugyanis valamiképpen ma is a magyar alkotmányosság szimbóluma. Szimbólum az Egyház szerepe miatt is, „hiszen a prímási küldetés része volt, hogy szükség esetén a király figyelmét is felhívják a keresztény tanítás megtartására, arra, hogy a nemzet élén örökjön a keresztény értékek fölött. Korai elődeimtől egészen Mindszenty József bíborosig nagyon sokan áldozatok árán is gyakorolták ezt a fajta kiállást” – fogalmazott Erdő Péter.

Török Csaba, a főszékesegyházi kincstár igazgatója a megnyitón arról beszélt, hogy az Aranybullából még kiadása idején hét másolat készült. Ezek sajnos megsemmisültek, így az a példány is, amit Esztergomban őriztek. A kincstár később családi adomány útján kapott egy 1318-ban készült másolatot, amely az okirat legkorábbi előfordulásának számított – ugyanis a kiadáskori másolatok is eltűntek.

A JOG MŰKÖDÉSÉHEZ SZÜKSÉG VAN ERKÖLCSI ALAPOKRA

Vallás és Egyház a világi államban címmel tartott előadást Erdő Péter bíboros a budapesti D50 Kulturális Központban, a *Salkaházi Esték* keretében.

Erdő Péter bíboros előadásával folytatódott a *Salkaházi Esték* sorozata június 15-én, a D50 Kulturális Központban. A Főpásztor érkekezésében hosszan és alaposan elemezte a vallás és az Egyház világi államban betöltött szerepét, helyzetét. A kimerítő történelmi visszatekintést is tartalmazó előadásban a Bíboros kitért a jognak a természetes erkölcsőtől való elszakadásának jelenségére is, mely által a vallás, az Egyház, sőt a világnézet és az állam viszonya alapvetően problémává vált.

Előadásában taglalta azt is, hogy működőképes-e a jogrendszer önmagában, más társadalmi normarendszerektől elszakítva, és felidézte a szocialista típusú jogrendek problémáit, a „szocialista erkölcs” kérdését. „A jog működéséhez

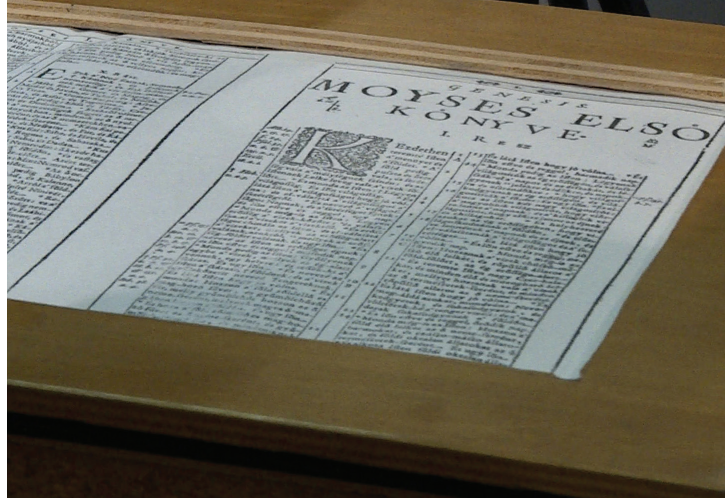
szükség van bizonyos világnézeti és erkölcsi alapokra, amelyek egy társadalomban viszonylag széles körben elfogadottak. Az is igazolódott történelmileg, hogy az állam pusztán hatalmi eszközökkel ezeket nem tudja létrehozni” – tette hozzá. A vallás – mondta el később – „sajátosan pedig a zsidó és a keresztény vallás nem egyszerűen morális szabályok gyűjteménye, hanem sokkal több ennél. Személyes kapcsolatot tesz lehetővé az Abszolútummal, a Mindenhatóval, aki a világmindenséghez képest, mint Teremtő jelenik meg, akinek igéje (a logosz), bölcsessége átjárja a világot.”

A Salkaházi Esték előadás- és párbeszédsorozatát az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye és a Szociális Testvérek Társasága indította el még 2020-ban.

Fotó: Magyar Kurír / Lambert Attila

A KÁLDI-BIBLIA ÚJRAKIADÁSA – 400 ÉVES TECHNOLÓGIÁVAL

A Káldi György-féle bibliafordítás megjelenésének 400. évfordulójára, 2026-ra, 400 sorszámozott példány készül. A faksimile kiadás első ívét Erdő Péter bíboros nyomtatta ki – Daruka Mihály, a Magyar Nyomdaipar-történeti Élménymúzeum vezetője segítségével – Budapesten, korhű Gutenberg nyomdagépen.

Erdő Péter a május 25-i eseményen kiemelte: a Káldi-Biblia segítette, hogy a Szentírás magyar szövege eljusson minden katolikus paphoz, a katolikus családokhoz és a török idők alatt és után megmaradt kevés szerzeteshez. Meghatározta a Bibliáról szóló beszédet, évszázadokra rögzített egy katolikus bibliai nyelvet, s ma is sokszor használunk olyan szentírási idézeteket, melyek a Káldi-féle fordításra mennek vissza.

A bíboros megjegyezte, nem igaz az a vélekedés, hogy az Egyház el akarta zárni a Biblia szövegét a hívek elől. Bi-

zonyítékul szolgál az a tény, hogy a Káldi-Bibliát ugyan nem adták ki olyan gyakran, mint a protestáns bibliafordítást, de példányszáma jóval nagyobb volt a Vizsolyiénál

A Főpásztor beszélt arról is, hogy a Káldi-Bibliának több faksimile kiadása napvilágot látott már. Mindegyik „tiszteltreméltó vállalkozás”, amely kihívás elé állítja a kiadókat, hiszen nehéz például korhű papírt találni a nyomtatáshoz.

Daruka Mihály elmondta, az általa épített, 16. századi technikát alkalmazó nyomdagéppel, korhű nyomdatechnikával előállított 400 Káldi-Bibliával egyrészt az évfordulót szeretnék megünnepelni, másrészt az előttünk járó nyomdászok előtt akarnak tisztelegni, harmadrészt tudni szeretnék, hogyan zajlott a könyvnyomtatás 400 évvel ezelőtt. „Amíg nem látjuk, honnan indultunk el, azt sem értjük, hogy mekkora utat tettünk meg” – fogalmazott.

HÉTEZER FÉLE KÖNYV

Fotó: Thaler Tamás

A Pázmány Péter Katolikus Egyetemen nyitotta meg május 16-án Erdő Péter bíboros, primás a budapesti XXIX. Szent István Könyvhétet. A megnyitón Stephanus-díjjal tüntették ki Jozef Hal'ko püspököt és Szovák Kornél klasszika-filológust.

A megnyitón Sarbak Gábor, a Szent István Társulat elnöke a könyvhét újdonságai közül kiemelte a kitüntetettek munkáit: Szovák Kornél Szent István – Sorsfordítók a magyar történelemben című és Jozef Hal'ko A csehszlovák szakadár katolikus akció

– Kommunista kísérlet a katolikus egyház nemzeti egyházzá formálására Csehszlovákiában című művét.

Erdő Péter bíboros a könyvhét kiadványaival kapcsolatban a szeretet- és hitbéli megerősödés tapasztalását kívánta minden olvasónak.

A Szent István Könyvhéten 27 egyházi, valamint egyházközel magánkiadó mutatta be mintegy hétezer kiadványát a Ferenciek terén, ahol író-olvasó találkozókra is sor került.

MA IS NAGY SZÜKSÉG VAN MUNKÁS SZENT JÓZSEF PÁRTFOGÁSÁRA

Munkás Szent József emléknapján köszöntötte Erdő Péter bíboros a Főegyházmegye területén jelenleg, illetve az elmúlt időszakban zajló, állami támogatásból megvalósuló beruházásoknál dolgozókat: tervezőket, kivitelezőket, műszaki ellenőröket, műszaki lebonyolítókat a pestszentlőrinci Szűz Mária Szeplőtelen Szíve Főplébánia közösségi házában.

A főplébánia már régóta szeretett volna a temploma közelében egy épületet, mely otthont adhat a helyi közösségi programok számára. Így érthető volt az öröm, amikor az építkezés 2021 júniusában elkezdődött.

Erdő Péter bíboros a munkások védőszentjének napját, május 1-jét választotta a ház megáldására. A Főpásztor köszönetet mondott a jelenlévőknek munkájukért, kiemelte, hogy a mai világban is nagy szükség van Munkás Szent

József pártfogására. Különösen fontos azonban, hogy az ember ne csupán dolgozzon, hanem tevékenységén ott legyen Isten áldása is.

Elismerően szólt továbbá a közösségről, amely „hosszú évek óta tervez, harcol, álmodik azért, hogy a liturgián kívüli találkozásnak, oktatásnak, ünneplésnek, közösségi életnek méltó színhelye legyen. Ezt most közös összefogással sikerült megvalósítani.”

A Mária Szeplőtelen Szíve-templomban Harmai Gábor plébános is köszönetet mondott „minden építésznek, építőmunkásnak, hogy Szent József társai voltak, és munkájukkal szebbé tették a Főegyházmegyét”. Továbbá ígéretet tett a közössége nevében, hogy az új közösségi házat élettel töltik meg, és lehetőség szerint az egész kerület is hasznát tudja majd venni.

A KÖZÖSSÉGI HÁZAK A HIT ÉS A SZERETET OTTHONAI

Két, régóta dédelgetett tervét váltotta valóra az Istenhegyi Szent László Plébánia közössége. Az egyik az óvoda, amelyet tavaly novemberben adták át a plébániaépület kertjében, a másik pedig az újonnan elkészült közösségi ház, amelyet május 22-én áldott meg Erdő Péter bíboros. A kétszintes, összesen 600 négyzetméteres létesítmény a Diana utcai parkban, a templom szomszédságában épült.

Az átadási ünnepségen részt vett Orbán Viktor miniszterelnök, Áder János volt köztársasági elnök, valamint Soltesz Miklós egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkár.

Erdő Péter örömét fejezte ki, hogy az ünnepélyes áldással egy hosszú folyamat végéhez közelednek. Emlékeztetett,

hogy húsz évvel ezelőtt, amikor áttekintették a Főegyházmegye lelkipásztori helyzetét, rádöbrentek, hogy szinte mindennél hiányzik az a terem vagy ház, ahol a plébániai közösség tagjai szentmisén, liturgián kívül is találkozhatnak egymással. Ekkor kezdtek el egy lelkipásztori megújulási programot, amely párhuzamosan haladt a külső építkezéssel. Mostanra szinte minden nagyobb plébánián megvalósult a régi törekvés, és megáldhatták a közösségi termeket, illetve házakat. „De ezeknek a házaknak az a hivatásuk, hogy a hitnek és a szeretetnek az otthonai legyenek” – hangsúlyozta a Bíboros.

Kocsis István plébános is örömét fejezte ki, hogy egyházi és állami összefogásból, áldozatvállalásból vált valóra az álmuk a közösségi ház alapkövetétele után alig két évvel.

Fotó: Magyar Kurír / Merényi Zita

2022. augusztus 20.

SZENT JOBB KÖRMENET

A SZENT ISTVÁN BAZILIKA előtt

16 órától zenei program
Dolhai Attilával

17 órakor szentmisét
mutat be és a **körmenetet**
vezeti **Erdő Péter** bíboros,
szentbeszédet mond
Berta Tibor tábori püspök.

augusztus20@esztergomi-ersekseg.hu